
Očima mediků: V Japonsku jsme pochopili důležitost znalosti následné péče

Očima mediků UK: V Japonsku jsme pochopili, jak důležitá je znalost následné péče?

Mimořádnou příležitostí nabídla prestižní tokijská Kitasato University lékařským fakultám UK. Pozvala vybrané studenty k účasti na Cross-Cultural Interdisciplinary Case Study, vzdělávacím projektu, jež pořádá již deset let. Kolegové Tomáši Maruškinovi i mně se jako studentům Lékařské fakulty UK v Hradci Králové díky tomu povedlo rozšířit znalosti a dovednosti o zkušenost s japonským přístupem k medicíně.

Přesně před 135 lety předstoupil na zasedání Berlínské fyziologické společnosti před auditorium plné vědců a lékařů osmatřicetiletý Robert Koch a prohlásil, že se mu podařilo objevit původce tuberkulózy, v té době nezkrotitelné nemoci, která si v 19. století vyžádala na sto milionů obětí. K převratnému objevu mu pomáhal jeho žák a později spolupracovník a velmi dobrý přítel Šibasaburó Kitasato. Ten mimo jiné spoluobjevil Yersinii pestis nebo sérum proti záškrtu. Po svém plodném vědeckém tažení Evropou a následném návratu do Japonska založil Kitasato Institute, z nějž později vznikla dnešní Kitasato University. Koch si zde poprvé oholil své vlasy, které dal Kitasato na půdě univerzity zakopat.

Dnes je Kitasato University respektovanou vzdělávací a výzkumnou institucí, ale i nemocnicí. Na její půdě působí profesori publikující v Nature, nositel Nobelovy ceny z roku 2015 nebo členové WHO. Současný děkan je praprapravnukem onoho Kitasata, několik let žil a působil v Evropě, například na předních pracovištích v Heidelbergu či Praze. Miluje české pivo, svíčkovou a bramboráky. Snad i pro náklonnost děkana k České republice dostali letos poprvé možnost zúčastnit se Cross-Cultural Interdisciplinary Case Study pořádané již deset let na půdě japonské univerzity i dva studenti Univerzity Karlovy. K mé nevýslovné radosti stála v e-mailu o výsledcích výběru ze studentů všech lékařských fakult UK právě jméno mé a Tomáše Maruškina, kolegy z 6. ročníku Lékařské fakulty UK v Hradci Králové.

Kitasato University byla obrovskou příležitostí. Na přelomu února a března na tokijském letišti Haneda přistáli spolu s námi i další dva vybraní studenti z Thomas Jefferson University v Pensylvánii a dva studenti z FH Campus Wien. Úkolem každého zahraničního stážisty bylo připravit si dopředu zpracování kazuistiky jednoho předem přiděleného pacienta, zjistit do detailu terapeutický postup ve své zemi, alternativní možnosti léčby, prevenci těchto stavů, následnou péči a také to, jakým způsobem je péče hrazena. Znamenalo to tedy seznámit se i se zdravotním a pojišťovacím systémem ČR a SR.

Má pacientka byla starší žena po cévní mozkové příhodě, u Tomáše se jednalo o diabetického pacienta s komplikacemi. Kolem každého zahraničního studenta se sestavila skupinka zástupců jednotlivých přidružených medicínských oborů z řad studentů Kitasato University. Sešli jsme se tak nad kazuistikou vždy jeden medik, jeden farmaceut, zdravotní sestra, fyzioterapeut, logoped, ortoptista, laborant, radiolog a biomedicínský technik.

Svou přípravu jsme konzultovali na doporučení profesora Vladimíra Paličky s docentkou Alenou Šmahelovou a profesorem Romanem Herzigem. Největším otázníkem pro nás byla následná péče. Fyzioterapie, ergoterapie, rehabilitace, logopedie a podobně, to jsou oblasti medicíny, které se při studiu probírají pouze okrajově. Díky této zkušenosti jsme ale pochopili, že pro lékaře je znalost a základní orientace v těchto oblastech stejně důležitá jako léčba akutního stavu.

Pozoruhodná byla i diskuze v oblasti prevence. V mezinárodním srovnání se český systém prevence jevil jako velice propracovaný a sklídl uznání. V rámci programu jsme také měli v každé skupině porovnat pojišťovací systém ve své zemi a v Japonsku a zkusit navrhnout ideální vzor. Systém, na kterém jsme se ve valné většině shodli, byl velice podobný japonskému – postavený na solidaritě, avšak s nutností určité spoluúčasti pro zvýšení compliance, tedy ochoty spolupracovat, a uvědomění si hodnoty poskytované zdravotní péče.

Naším úkolem bylo i představit svou zemi, univerzitu a fakultu. O tom, že se nám povedlo UK prezentovat poutavě, svědčí zájem řady japonských studentů Česko navštívit a snad zde strávit i delší časové období.

Stáž na Kitasato University ovšem nenaplňovala jen práce na případové studii. Den jsme strávili například na ústavu parazitologie, kterým nás provedl Naotoshi Tsuji, vedoucí pracoviště, mimo jiné člene WHO a dříve vědec detašovaného pracoviště AV ČR v Českých Budějovicích. Program připravili na míru českým studentům medicíny – představili nám výzkum klíšťové encefalitidy a boreliózy. Posadili jsme se také za místní high-tech mikroskopy, zapojili se do práce pitvaním laboratorních myší nakažených schistosomiázou, izolovali jednotlivé parazity z v. mesenterica, prohlíželi játra osazená vajíčky cizopasnika. Zajímavé bylo také setkání s profesorem Kazujou Iwabučim, uznávaným imunologem.

Na tokijské škole ale nezapomněli ani na klinickou stránku programu. Dle našich preferencí jsme navštívili vybraná oddělení a zapojili se do dění. Tomáš strávil den na pohotovosti, kde – jak sám říká – za poměrně krátkou dobu viděl

nespočetné množství urgentních zákroků, a to vše v naprostém klidu a tichu s precizností Japonců vlastní. Fascinován byl rovněž vybaveností nemocnice, technickou vyspělostí a zázemím.

Já jsem se vydala na neurootologii. Zúčastnila jsem se vyšetřování a diagnostiky pacientů převážně s Ménièreovou chorobou, sama na sobě jsem si vyzkoušela řadu diagnostických testů, pochopila jejich principy a nahlédla do tajů hodnocení křivek evokovaných potenciálů. Dny jsme trávili ve společnosti uznávaných profesorů, lékařů a vědců, kteří se nám plně věnovali, připravili pro nás kvalitní program a vše s námi diskutovali.

Večery pak byly v režii místních studentů, kteří nám představili pokrmy tradiční japonské kuchyně, provedli nás po nejkouzelnějších zákoutích Tokia, seznámili nás s místními tradicemi, zvyky, kulturou. Ukázali nám, jak se modlí v místních chrámech, kde se dá vyzkoušet a vypůjčit kimono, prošli jsme kurzem základních dovedností při zacházení s japonskými hůlkami, naučili se hrstku japonských frází, navázali řadu kontaktů a vytvořili několik přátelství. Již nyní jsme naplánovali setkání se čtyřmi našimi novými japonskými kolegy, kteří se vydávají na výměnný pobyt na univerzitu v německém Marburgu.

Doufám, že první spolupráce takového druhu mezi Univerzitou Karlovou a Kitasato University nebude poslední, že se příští rok do Japonska na případovou studii vydají další výborní studenti a vrátí se z pobytu minimálně stejně nadšení a obohaceni na vědomostech, zkušenostech a dovednostech jako my dva.